

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel 20. 7. 2005
KOM(2005) 330 konečná verzia

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE
A EURÓPSKEMU PARLAMENTU**

**Spoločné akcie pre rast a zamestnanosť:
Lisabonský program Spoločenstva**

[SEK(2005)981]

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

Spoločné akcie pre rast a zamestnanosť: Lisabonský program Spoločenstva

1. SPRÁVA O SEBAISTOTE A ODHODLANÍ

Správa v jadre lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť je správou o sebaistote a odhodlaní: výzvy, ktorým čelí európska spoločnosť, ekonomika a životné prostredie, sa dajú prekonať. Ak sa dobre zvládnu, môžu sa zmeniť na nové príležitosti pre Európu na rast a vytváranie ďalších pracovných miest.

V súčasnosti sa Európa, ktorá čelí vnútorným aj vonkajším výzvam, nachádza na dôležitej križovatke. Na jednej strane musí riešiť výzvu starnúcich populácií, ktorá v dlhodobom horizonte povedie k významnému zníženiu počtu obyvateľstva v produktívnom veku za súčasného nárastu podielu dôchodcov. Pokiaľ sa úbytok pracovnej sily nebude kompenzovať nárastom v produktivite práce, rastový potenciál dramaticky poklesne do roku 2040 až na približne 1 %, čo je len polovica jeho súčasnej úrovne. Takýto pokles v ekonomickej výkonnosti spolu s nárastom výdavkov, ktoré súvisia s vekom, vystaví európsky sociálny model značnému tlaku. Na druhej strane urýchlenie tempa globalizácie spôsobilo, že ekonomika EÚ čelí narastajúcej zahraničnej konkurencii. Rozsah ekonomických činností, ktoré sú vystavené vonkajšej konkurencii, sa rozšíril, a v súčasnosti zahŕňa produkty a služby z oblasti špičkových technológií i výrobky a služby s vysokým obsahom vložennej práce. Investície do výskumu a vývoja v EÚ takmer stagnujú. Ak budeme pokračovať v nastolenom trende, investície do výskumu a vývoja budú v roku 2010 na úrovni 2,2 % HDP, čo je výrazne menej ako dohodnutá cieľová úroveň 3 %. Na základe týchto skutočností treba prijať dôležité rozhodnutia, ktoré určia hospodársku a sociálnu budúcnosť Európy.

Komisia 2. februára 2005 navrhla nový začiatok lisabonskej stratégie, ktorý zameriava úsilie Európskej únie na dve hlavné úlohy – dosiahnutie silnejšieho, trvalejšieho rastu a zabezpečenie ďalších a lepších pracovných miest.¹ Orgány Európskej únie začali odvtedy premieňať novú „hybnosť“, ktorá vyplýva z oživenia stratégie, na konkrétne opatrenia. **Marcová Európska rada** aj Európsky parlament a európski sociálni partneri **dali návrhu Komisie na oživenie a preorientovanie lisabonskej stratégie plnú podporu**.

Cieľom lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť je modernizovať našu ekonomiku a zabezpečiť náš jedinečný sociálny model s ohľadom na čoraz globalizovanejšie trhy, technologické zmeny, tlak na životné prostredie a starnúcu populáciu. Túto stratégiu treba takisto vidieť v širšom kontexte požiadavky pre trvale udržateľný rozvoj, ktorá spočíva v tom, že súčasné potreby sa musia uspokojovať tak, aby sme budúcim pokoleniam neznemožnili uspokojenie ich vlastných potrieb.

Zdroje na udržanie našej vysokej životnej úrovne máme, musíme však prijať opatrenia, ktoré ich odblokujú. Na to, aby sme našej spoločnosti poskytli plusy a perspektívy pre vytváranie

¹ KOM (2005) 24 z 2.2.2005

blahobytu a bezpečnosti každého občana, musí Európa viac investovať do svojich mladých ľudí, vzdelávania, výskumu a inovácie. Ešte viac otvoríme trhy, obmedzíme byrokráciu a investujeme do modernej infraštruktúry, aby naše podniky mohli rásť, inovovať a vytvárať nové pracovné miesta. A učiníme kroky nevyhnutné na vytvorenie kvalifikovanej a podnikavej pracovnej sily, aby všetci Európania mohli požívať výhody spoločnosti s vysokou zamestnanosťou, vysokou úrovňou sociálnej ochrany a so zdravým prostredím. Všetky tieto kroky sa vykonávajú na pozadí spoľahlivých makroekonomických politík.

Tento cieľ je presvedčivý sám o sebe, kroky smerujúce k nemu si však vyžadujú vysvetlenie. Výzvy, ktorým naša spoločnosť v súčasnosti čelí, vytvárajú u niektorých našich občanov pocity neistoty a pesimizmu. Sociálny a ekonomický pokrok so sebou často prináša značné zmeny v živote jednotlivcov, s čím sú spojené riziká aj výhody. Oprávnené obavy občanov treba brať vážne a treba náležite vysvetliť prínosy našej novej stratégie pre ich každodenný život.

Oživenie rastu a vytváranie pracovných miest sú kľúčmi na odomknutie zdrojov, ktoré sú potrebné na naplnenie našich hospodárskych, sociálnych a environmentálnych ambícií. Nedávna verejná diskusia ukázala, že tieto otázky sú pre našich občanov nesmierne dôležité. Oživenie tohto ambiciózneho projektu si kladie za cieľ dosiahnuť oboje. Niektoré z politík vyplývajúce akcie si na to, aby priniesli viditeľné výsledky, vyžadujú určitý čas. Prínosy iných sa ukážu zakrátko. V každom prípade sa k týmto akciám musí pristupovať so silným pocitom naliehavosti a spoločne zdieľanej zodpovednosti. Nemôžeme si už dovoliť strácať čas.

2. MANDÁT NA AKCIE

Dôležitým prvkom oživenia lisabonskej stratégie je dôkladná revízia štruktúry jej riadenia, smerujúca k jasnejšiemu definovaniu príslušných povinností na národnej úrovni a na úrovni Spoločenstva, s cieľom dosiahnuť lepšie zladenie úloh a kompetencií. Komisia musí dopĺňať úsilie členských štátov. Následkom toho sa akcie na úrovni Spoločenstva a členských štátov rozdelili na vzájomne sa dopĺňajúce, avšak oddelené agendy.

Hoci úspech lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť závisí v prevažnej miere od členských štátov a ich odhodlania presadiť potrebné štrukturálne reformy, k základnej pridanej hodnote prispieva aj to, že stratégia má rozmer zahŕňajúci celé Spoločenstvo. Najväčšie možné množstvo synergií a najvyššiu účinnosť je skutočne možné dosiahnuť iba za predpokladu, že reformné akcie na národnej úrovni sa doplnia akciami na úrovni celého Spoločenstva. Všetky politické opatrenia uvedené v Lisabonskom programe Spoločenstva majú **evidentnú pridanú hodnotu**, ktorá spočíva v tom, že sa prijímajú alebo koordinujú na úrovni Spoločenstva. Táto pridaná hodnota je osobitne zrejma v prípade tých politík Spoločenstva, ktoré sa týkajú vnútorného trhu, zlepšovania infraštruktúry a vytvárania lepších rámcových podmienok pre podnikanie. Aby sa pri zabezpečení sociálnej a územnej kohézie posilnila konkurencieschopnosť EÚ a trvale udržateľný rast, je potrebné takisto klásť omnoho väčší dôraz na politiky, ktoré podporujú vedomosti, vzdelanie a schopnosti.

Európska rada v júni schválila integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť, ktoré sú základom národných programov členských štátov pre rast a zamestnanosť. Európska rada takisto vyzvala Komisiu, aby ako obdobu národných programov predložila „**Lisabonský program Spoločenstva**“, ktorý bude pokrývať všetky akcie na úrovni Spoločenstva. Tento program bude mať rovnakú štruktúru ako integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť. Politické opatrenia navrhované v rámci tohto programu spadajú do troch hlavných oblastí:

- vedomosti a inovácia pre rast,
- urobiť z Európy prítiažlivejšie miesto na investovanie a prácu,
- vytvoriť ďalšie a lepšie pracovné miesta.

Dosiahnutý pokrok na národnej úrovni a úrovni Spoločenstva sa vyhodnotí v jednotnej výročnej správe EÚ o pokroku. Pokiaľ ide o úroveň Spoločenstva, správa bude vychádzať z pravidelného monitorovania akcií, ktoré sú vymenované v tomto Lisabonskom programe Spoločenstva. Vo výročnej správe EÚ o pokroku sa takisto vyhodnotí implementácia národných programov členských štátov. Na základe uvedeného výročného hodnotenia bude Komisia v prípade potreby identifikovať ďalšie akcie potrebné na úrovni Spoločenstva a v súlade s tým zreviduje Lisabonský program Spoločenstva.

Napriek tomu, že nateraz nejestvuje dohoda o **finančných výhladoch na obdobie rokov 2007 až 2013**, sa Komisia spolieha na to, že sa ju v blízkej budúcnosti podarí dosiahnuť a vyzýva členské štáty na prijatie takého rozhodnutia, ktoré zabezpečí dostatočné financovanie akcií s relevanciou pre konkurencieschopnosť pre rast a zamestnanosť.

3. LISABONSKÝ PROGRAM SPOLOČENSTVA – AGENDA PRE RAST A ZAMESTNANOSŤ

Makroekonomické, mikroekonomické a zamestnanecké politiky tvoria a realizujú primárne členské štáty a obe tieto otázky budú na jeseň tohto roka upravené v národných reformných programoch. Usmernenie pre takéto politiky poskytujú integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť.

Spoločenstvo prispieva k celkovej agende ekonomickej politiky a zamestnaneckej politiky dobudovaním vnútorného trhu a realizáciou spoločných politík a aktivít, ktoré národné politiky podporujú a dopĺňajú. Chce sa najmä **sústrediť na niekoľko kľúčových akcií** s vysokou pridanou hodnotou:

- podpora vedomostí a inovácie v Európe,
- reforma politiky štátnej pomoci,
- zlepšenie a zjednodušenie regulačného rámca pre podnikanie,
- dobudovanie vnútorného trhu služieb,
- uzatvorenie náročnej dohody v rámci Dožského kola rokovaní,
- odstránenie prekážok brániacich telesnej, pracovnej a akademickej mobility,
- vytvorenie spoločného prístupu v otázke hospodárskej migrácie,
- podpora snáh o riešenie sociálnych dopadov hospodárskej reštrukturalizácie.

Úplný zoznam opatrení v rámci Lisabonského programu Spoločenstva, ktorý obsahuje opatrenia predpokladané v regulačnej oblasti, finančné nástroje a návrhy na rozpracovanie

politik, je prílohou k tomuto oznámeniu². Snahy o zvýšenie rastového potenciálu Únie treba podniknúť na pozadí spoľahlivých makroekonomických politik. Nedávno dohodnuté zlepšenie uplatňovania Paktu stability a rastu pomôže dosiahnuť lepšiu makroekonomickú stabilitu v EÚ, čo je podstatný prvok pre dosiahnutie trvale udržateľného hospodárskeho rastu a tvorbu pracovných miest.

Komisia navrhla, aby programy podporované cez **Štrukturálne fondy a Kohézny fond** nasmerovali investície do vedomostí, inovácie a výskumných kapacít, ako aj do skvalitneného vzdelávania a odbornej prípravy, čím vybaví pracovníkov schopnosťami potrebnými na zvládnutie zmien a začatie nových aktivít. Prostredníctvom podpory hospodárskej infraštruktúry prispievajú k zlepšeniu príťažlivosti členských štátov, regiónov a miest. Na podporu rastu a dlhodobú konvergenciu s ostatnými časťami Únie treba v regiónoch, ktoré zaostávajú, osobitne v nových členských štátoch, veľké infraštruktúrne investície do dopravy, životného prostredia a energie. Tým, že zlepšujú prístupnosť, sú výkonné infraštruktúrne siete jedným z predpokladov obchodného rastu a tvorby pracovných miest v týchto oblastiach.

Nový **fond pre rozvoj vidieka** sa zameria konkrétnejšie na vytváranie rastu a pracovných miest vo vidieckych oblastiach, za súčasného zachovania a zveľadenia prírodných zdrojov. Zdroje sa zamerajú na do budúcnosti orientované investície do ľudí, inovácie, know-how a kapitálu vo farmárskom a lesníckom sektore, ďalej na preberanie IKT na vidieku a na vytváranie ďalších a lepších pracovných miest prostredníctvom diverzifikácie vidieka, osobitne pre ženy a mladých ľudí.

Komisia nedávno predložila súbor **strategických usmernení Spoločenstva na roky 2007 – 2013³, ktoré zameriavajú najnovšiu generáciu programov kohéznej politiky a programov na rozvoj vidieka viac na rast a zamestnanosť**. Tieto usmernenia si kladú za cieľ lepšie zosúladiť kohéznú politiku a politiku rozvoja vidieka s lisabonskou agendou, a ustanovujú rámec, ktorý má zabezpečiť, aby sa priority – príťažlivosť Európy ako miesta na investovanie a prácu, vedomosti a inovácia, ďalšie a lepšie pracovné miesta pre každého – zohľadnili v operačných programoch na národnej a regionálnej úrovni.

Pokiaľ ide o financovanie týchto aktivít, mal by sa tiež zdôrazniť horizontálny príspevok **Európskej investičnej banky (EIB) a Európskeho investičného fondu (EIF)** – osobitne prostredníctvom iniciatívy EIB „Inovácia 2010“.

3.1. Vedomosti a inovácia – motory trvale udržateľného rastu

Vedomosti sú rozhodujúcim faktorom, prostredníctvom ktorého si Európa môže udržať svoju medzinárodnú komparatívnu výhodu. Práve združením dostupných zdrojov a zabezpečením konkurenčného prostredia pre výskum založený na špičkových ľuďoch a technológiách môže EÚ najlepšie napomôcť zlepšeniu výskumného potenciálu Európy. Je potrebné väčšie a efektívnejšie investovanie do vedomostí a inovácie, aby sa naplnil celkový cieľ EÚ pre investície do výskumu – 3 % HDP – a na rozvoj kapacít a nástrojov, ktoré urobia Európu viac konkurencieschopnou, na vytváranie pracovných miest a zabezpečenie trvale udržateľného rastu. Hoci hlavnú zodpovednosť za podporu väčšieho a lepšieho investovania majú členské štáty, Spoločenstvo toto úsilie doplní z rozpočtu Spoločenstva s cieľom stimulovať, organizovať a využívať všetky formy spolupráce na úrovni EÚ v oblasti výskumu, inovácie a vzdelávania. **Kombinácia regulácie a financovania Spoločenstva**

² SEK (2005) 981 z 20.7.2005

³ KOM (2004) 299 z 5.7.2005 a KOM (2005) 304 z 5.7.2005

pomôže podporiť technologickú inováciu a pritiahnúť do európskeho výskumu a do inovatívnych podnikateľských projektov ľudí a kapitál.

V regulačnej oblasti Komisia oznámila komplexnú reformu politiky štátnej pomoci na podporu rastu, zamestnanosti a kohézie⁴. Na uľahčenie nasmerovania štátnej pomoci do podpory vedomostí a inovácie sa plánuje viacero novelizácií. Systém štátnej pomoci pre výskum a vývoj bude novelizovaný predovšetkým tak, aby sa zintenzívnila spolupráca medzi verejnými výskumnými inštitúciami a priemyslom a možno sa rozšíri o nové ustanovenia na podporu inovácie, osobitne pri malých a stredných podnikoch (MSP). Okrem toho sa predpokladá, že štátna podpora pre mladé a inovačné podniky sa uľahčí nielen prostredníctvom priamej finančnej podpory, ale aj uľahčením prístupu k financovaniu prostredníctvom rizikového kapitálu. Opatrenia v prospech prostredia podporujúceho inováciu, vrátane pomoci školeniam, mobilite a zoskupovaniu, budú takisto môcť mať úžitok z pružnejších ustanovení. Reforma celkovo zmení všeobecné podmienky pre inováciu smerom k jednoduchšiemu administratívne rámcu pre členské štáty. Pretože konkurenčné trhy zostávajú aj naďalej najlepšimi nástrojmi na podporu inovácie a vedomostí, nové pravidlá zabezpečia, že štátna pomoc sa poskytne iba tam, kde ide o významné dodatočné dopady pre spoločnosť, a že sa nebudú porušovať podmienky súťaže.

Pokiaľ ide o financovanie Spoločenstvom, Komisia na obdobie 2007 až 2013 navrhla dva veľké výdavkové programy, a to **Siedmy rámcový program pre výskum, technologický rozvoj a demonštračné (RTD) činnosti⁵** a **Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inováciu⁶.**

Návrh 7. rámcového programu RTD rieši podporu špičkových ľudí a technológií a roztrieštenosť európskych výskumných snáh, voľný pohyb vedomostí a výskumných pracovníkov, európske nedostatky vo využívaní výsledkov výskumu, a podporu na výskum a vývoj orientovaných regionálnych zoskupení. Navrhované činnosti sú vysoko relevantné pre potreby priemyslu a ťažia zo strategických výskumných plánov vypracovaných priemyslom vedenými technologickými platformami. Ich obsahom je aj zintenzívnenie výskumu a inovácie v oblasti **informačných a komunikačných technológií (IKT)**. Okrem toho, iniciatíva „i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť“ sa zameriava na podporu výroby a používania týchto technológií ako kľúčových hnacích síl sociálneho a hospodárskeho rozvoja.

Rámcový program RTD zavádza nový a ambicióznejší prístup k veľkým verejno-súkromným partnerstvám v oblastiach, ktoré sú predmetom hlavného záujmu z hľadiska európskej konkurencieschopnosti. Tieto oblasti budú identifikované v rámci dialógu s priemyslom, predovšetkým prostredníctvom spoločných technologických iniciatív, ktoré sa v súčasnosti predpokladajú v oblasti inovačnej medicíny, nanoelektroniky, vstavaných systémov, v letectve a vzdušnej doprave, v oblasti vodíkových a palivových článkov a globálneho monitoringu životného prostredia a bezpečnosti⁷. Navrhovaný program zavádza aj nový mechanizmus zdieľania rizika na zlepšenie prístupu k pôžičkám z EIB.

Rámcový program RTD bude venovať osobitnú pozornosť **rastovým príležitostiam malých a stredných podnikov (MSP)**, bude im pomáhať výskum uskutočňovať alebo ho zadávať

⁴ KOM (2005) 107 zo 7.6.2005

⁵ KOM (2005) 119 zo 6.4.2005

⁶ KOM (2005) 121 zo 6.4.2005

⁷ SEK (2005) 800 z 10.6.2005

externým subjektom, bude im pomáhať vyvíjať nové, na technológiách založené výrobky a trhy, rozširovať siete, využívať výsledky výskumu, získavať technologické know-how a školiť ich pracovníkov na získanie skúseností potrebných na zvládnutie zmien – a tým vytvárať viac pracovných miest.

Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inováciu bude primárne nasmerovaný na MSP a podnikateľov. Zlepšením prístupu na trhy, k finančným službám a službám podpory pomôže inovačným podnikom, podporí prevzatie IKT a environmentálnych technológií a uľahčí ich financovanie prostredníctvom rizikového kapitálu.

Rozpočtové položky pre Transeurópsku sieť (TEN) podporujú praktické uplatňovanie vedomostí RTD a inovačných programov v rámci priemyselných projektov, ktoré by mali napomôcť znížiť preťaženosť a zvýšiť produktivitu. Najdôležitejšie sú Galileo (satelitná rádiová navigácia pre všetky spôsoby dopravy), ERTMS (železnice), SESAME (riadenie leteckej dopravy) a iné aplikácie „inteligentných“ dopravných systémov.

Značný hospodársky, environmentálny a zamestnanecký potenciál sa nachádza v **environmentálnych, energeticky efektívnych technológiách a technológiách obnoviteľných energií**. Komisia preto posilní podporu vývoja a uplatňovania environmentálnych technológií a preberania ekologických inovácií najmä prostredníctvom Akčného plánu ekologických technológií (ETAP)⁸. Takéto technológie budú podporené zvýšeným úsilím o šírenie výskumu a technológií na strane jednej, a prostredníctvom verejných a súkromných investícií zo Štrukturálnych fondov a Európskej investičnej banky na strane druhej, a najmä s cieľom podporiť technológie s nízkym obsahom uhlíka.

Dohoda o **komunitárnych patentoch** zostáva aj naďalej rozhodujúcim prvkom pre naplnenie záväzku Únie podporovať vedomosťami poháňanú, inovačnú ekonomiku. Spoločenstvo podporí snahu o zachovanie **silnej priemyselnej kapacity** spoločným riešením výskumných, regulačných a finančných výziev na európskej úrovni v tých prípadoch, kde sa z dôvodov rozsahu a dosahu nemôžu úspešne vysporiadať so zlyhaniami trhu a verejnej politiky jednotlivé členské štáty samostatne.

3.2. Urobiť Európu prítiahlivejším miestom pre investície a prácu

Na pritiahnutie väčších investícií, vytváranie zamestnanosti a urýchlenie rastu, je dôležité uľahčiť vstup na trhy v rámci sektorov a medzi členskými štátmi. Spoločenstvo preto prizná **najvyššiu prioritu dobudovaniu vnútorného trhu a zlepšeniu regulačného prostredia**, ako dvom najdôležitejším pákam na vytváranie pracovných miest a zlepšenie európskych výsledkov v oblasti hospodárskeho rastu.

Lepšia regulácia má značne pozitívny dopad na rámcové podmienky pre hospodársky rast, zamestnanosť a produktivitu. Zlepšením kvality právnych predpisov sa vytvárajú dobré stimuly pre podniky, znižujú sa tak zbytočné náklady a odstraňujú sa prekážky, ktoré bránia adaptabilite a inovácii. Opatrenia plánované Komisiou a predsedníctvami Rady v rámci iniciatívy „Za lepšiu reguláciu“ sa musia urýchlene implementovať.

Komisia bude pokračovať vo svojej práci predovšetkým v troch oblastiach:

⁸ KOM (2004) 38 z 28.1.2004 a KOM (2005) 16 z 27.1.2005

- Nové politické iniciatívy v legislatívnom a pracovnom programe Komisie, ako napríklad biele knihy, legislatívne návrhy a výdavkové programy, budú predmetom zodpovedného posudzovania z hľadiska ich dopadov.
- Dôkladný skríning návrhov, ktoré sú v legislatívnom procese v Rade/Parlamente, povedie prípadne k zmene, nahradeniu alebo stiahnutiu takýchto návrhov.
- Bude sa sledovať cieľ zjednodušenia existujúcich kľúčových právnych predpisov a na základe sektorových akčných plánov sa začne nová fáza programu zjednodušenia.

Neefektívna regulácia, zložitý prístup na trh a nedostatočný konkurenčný tlak môžu brzdiť inováciu v sektoroch s vysokým potenciálom rastu a znižovať prínosy pre spotrebiteľov. Komisia preto začala sériu sektorových revízií na identifikáciu prekážok, ktoré bránia rastu, a inovácii v kľúčových sektoroch, s osobitným zreteľom na MSP. Komisia okrem toho načrtne nový prístup k zohľadňovaniu **stanovísk MSP** pri tvorbe návrhov právnych predpisov a politík Spoločenstva.

Vnútrotrh pre služby sa musí stať plne funkčným pri zachovaní európskeho sociálneho modelu. **Sektor služieb** je zodpovedný za takmer všetky nové pracovné miesta, ktoré sa vytvorili v EÚ v období rokov 1997 – 2002. Služby v súčasnosti tvoria 70 % pridanej hodnoty EÚ. Na druhej strane predstavujú len 20 % vnútorného obchodu v rámci EÚ. Dobudovanie jednotného trhu služieb by malo v strednodobom horizonte viesť k zvýšeniu úrovne HDP o 0,6 % a úrovne zamestnanosti o 0,3 % (až o 600 000 pracovných miest). Komisia bude s cieľom zabezpečiť široký konsenzus pre zmenenú a doplnenú smernicu o službách v rámci legislatívneho procesu konštruktívne spolupracovať s Európskym parlamentom, Radou a inými zainteresovanými stranami.

Poskytovanie efektívnych a vysoko kvalitných **služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme** (SVHZ) je kľúčovým prvkom európskeho sociálneho štátu a je nevyhnutné pre zabezpečenie sociálnej a územnej kohézie, pričom takisto prispieva ku konkurencieschopnosti. V nadväznosti na bielu knihu z roku 2004 o SVHZ Komisia vyvinie iniciatívu, ktorej cieľom bude poskytnúť viac usmernenia v rámci tohto princípu.

Úplná integrácia **finančných trhov** umožnením efektívnejšej alokácie kapitálu a vytvorením lepších podmienok pre financovanie podnikov prispeje aj k zlepšeniu výsledkov a zvýšeniu zamestnanosti. Keďže prevažná väčšina právnych predpisov už bola prijatá, pozornosť sa musí zamerať na implementáciu a dôsledné uplatňovanie týchto pravidiel. Súčasne je dôležité riešiť akékoľvek zostávajúce prekážky vstupu na trh.

Na to, aby jednotný trh pracoval efektívne, si voľný pohyb tovarov, služieb a ľudí vyžaduje zodpovedajúcu a trvale udržateľnú infraštruktúru, ktorá je na druhej strane dôležitým faktorom určujúcim, kam sa obchodné investície umiestnia. Fondy a regulácia Spoločenstva doplnia národné úsilie na podporu vzájomného prepojenia, interoperability a prístupnosti národných sietí. Únia by mala vystupňovať svoje snahy o sústredenie dostupnej podpory z rozpočtovej položky pre TEN a ďalších rozpočtových a finančných nástrojov Spoločenstva na 30 osí hlavnej dopravnej priority a projekty vybrané rozhodnutím o usmerneniach Spoločenstva⁹. Členské štáty musia splniť svoje záväzky súvisiace so začatím prác na 45 „Quick-Start“ cezhraničných projektoch (t. j. projektoch „rýchleho štartu“) v oblasti

⁹

Rozhodnutie z 29.4.2004, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 1692/96/ES.

dopravných, energetických a širokopásmových sietí, výskumu a vývoja ako aj inovácie. Európska koordinácia založená na princípe koordinácie jednotlivých projektov sa musí zladit' s jasným záväzkom na strane členských štátov začať proces plánovania a financovania.

Na prekonanie prekážok, s ktorými sa stretávajú podniky fungujúce vo viacerých členských štátoch z dôvodu existencie rozdielnych pravidiel upravujúcich zdaňovanie spoločností v každom z 25 členských štátov, sa Komisia pokúša dosiahnuť dohodu o **spoločnom zjednotenom základe dane z príjmu právnických osôb** a jej uplatnenie.

Spoločenstvo je odhodlané presadzovať uzatvorenie ambicióznej dohody v rámci **Dožského kola rokovaní**, ktorá bude doplnená dvojstrannými a regionálnymi dohodami o obchode. Komisia bude na medzinárodnej úrovni aj naďalej presadzovať dialóg o **regulačných a administratívnych otázkach**, vrátane dvojstranných dohôd o leteckých a námorných službách, keďže sú to prostriedky na to, aby sa naše normy dodržiavali a uplatňovali aj inde. Komisia sa v snahe zamedziť nárastu pirátstva a falšovania bude napokon naďalej snažiť presadiť svoju stratégiu presadzovania práv duševného vlastníctva v tretích krajinách. Začne sa aj nová iniciatíva na presadenie lepšieho prístupu k trhom verejného obstarávania tretích krajín.

3.3. Vytvoriť ďalšie a lepšie pracovné miesta.

Ak má Európa dosiahnuť plnú zamestnanosť, zlepšiť kvalitu a produktivitu práce a posilniť sociálnu a územnú kohéziu, musí pritiahnuť a udržať v zamestnaní viac ľudí, zvýšiť ponuku práce, modernizovať systémy sociálnej ochrany, zlepšiť adaptabilitu pracovníkov a podnikov a zvýšiť investície do ľudského kapitálu lepším vzdelávaním a skúsenosťami.

Tieto ciele a priority sú tiež jadrom nedávno začatej **sociálnej agendy**¹⁰ a majú svoj priemet v integrovaných usmerneniach pre rast a zamestnanosť. Hoci hlavnú zodpovednosť za politiku zamestnanosti, sociálnej ochrany, vzdelávania a odborného vzdelávania majú národné verejné orgány, Spoločenstvo ich snahy bude dopĺňať. Na plnenie významnej úlohy sa vyzvú aj európski sociálni partneri.

Spoločenstvo je odhodlané presadzovať **zlepšenie očakávania a riadenia hospodárskej reštrukturalizácie**. Reštrukturalizácia a presídľovanie sú nevyhnutnými dôsledkami hospodárskeho pokroku a trhovej integrácie. Keď k nim dochádza, môžu mať destabilizačné dopady na dotknutých občanov a komunity. V takýchto prípadoch by sa mali zmobilizovať všetky dostupné nástroje na to, aby sme dotknutým subjektom pomohli zvládnuť zmeny a premeniť ich na nové príležitosti, za poskytnutia primeraného zabezpečenia a bezpečnostných sietí. V tejto súvislosti Komisia na odvetvovom a regionálnom základe nadviaže na svoje oznámenie o reštrukturalizácii a zamestnanosti¹¹. Komisia je takisto presvedčená, že je dôležité vytvoriť fond na pomoc ľuďom a regiónom, ktoré sú najnegatívnejšie zasiahnuté procesom hospodárskej reštrukturalizácie, ako aj rezervu pre nepredvídané dôsledky štrukturálnych zmien.

Na uľahčenie **pracovnej a geografickej mobility** a na sprístupnenie pracovných príležitostí vyplývajúcich z celoeurópskeho trhu práce Komisia odstráni prekážky pracovnej mobility. Komisia nadviaže na prijatie smernice o uznávaní odborných kvalifikácií a navrhne európsky kvalifikačný rámec, ktorý podporí uznávanie kvalifikácií a zručností vytvorením podmienok

¹⁰ KOM (2005) 33 z 9.2.2005

¹¹ KOM (2005) 120 z 31.3.2005

pre transparentnosť a vzájomnú dôveru, čím uľahčí akademickú a profesijnú mobilitu v kontexte širšom ako je rámec regulovaných profesií.

S cieľom napojiť sa na svetový ľudský kapitál a ťažiť z bohatstva vedomostí bude Komisia pracovať na **spoločnom rámci pre riadenie hospodárskej migrácie** na úrovni EÚ a navrhuje zrýchlené admisné postupy v prípade dlhodobých pobytov výskumných pracovníkov z tretích krajín a uľahčenie jednotných krátkodobých víz.

Na zvýšenie zamestnanosti a produktivity a posilnenie sociálnej kohézie Spoločenstvo podporuje a dopĺňa úsilie členských štátov v oblasti **Ľudského kapitálu, vzdelávania a odborného vzdelávania**, ako aj pri osobitnom zameraní na integráciu mladých ľudí, tak, ako je to ustanovené v **Európskej dohode o mládeži**¹². S cieľom pritiahnuť do zamestnania a udržať v ňom viac ľudí bude Komisia členským štátom pomáhať pri vytváraní stratégií aktívneho starnutia a opatrení na zvýšenie počtu v zdraví prežitých rokov. Komisia na doplnenie aktivít Európskeho sociálneho fondu navrhla program celoživotného vzdelávania, ktorý podporí aktivity v rámci celej EÚ a vytváranie sietí v tejto oblasti.

Komisia má v úmysle podporiť **univerzity** a poskytovateľov vyššieho vzdelávania v ich snahe podstatnejšie prispieť k dosiahnutiu lisabonských cieľov napríklad tým, že zmobilizuje všetky zdroje financovania EÚ na ich modernizáciu a posilní spoluprácu v rámci programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“, čím doplní bolonský proces. Na pritiahnutie najlepších ľudí a myšlienok z celého sveta Komisia preskúma aj možnosť zriadenia Európskeho technologického inštitútu.

4. ZÁVER

Aby sa zabezpečila dôveryhodnosť obnoveného lisabonského partnerstva pre rast a zamestnanosť a trvajúca podpora európskych občanov, je potrebné začať konať okamžite s cieľom dosiahnuť viditeľné výsledky. Opatrenia na úrovni Spoločenstva by sa mali predovšetkým sústrediť na kľúčové činnosti, ako napr. na podporu vedomostí a inovácie v Európe, reformu politiky štátnej pomoci, lepšiu reguláciu, vnútorný trh služieb, dokončenie Dožského kola rokovaní, odstránenie prekážok mobility, hospodársku migráciu a na sociálne dopady ekonomickej reštrukturalizácie. Bude takisto nevyhnutné lepšie zosúladiť kohéznú politiku a politiku rozvoja vidieka s lisabonským partnerstvom pre rast a zamestnanosť. Komisia vyzýva ostatné orgány Európskej únie na vyvinutie spoločného úsilia na urýchlené naplnenie uvedených politík.

Kľúčom k úspechu obnovenej lisabonskej stratégie sú synergie a komplementarity medzi programom Spoločenstva a reformnými programami členských štátov. V duchu partnerstva pre rast a zamestnanosť a s cieľom úspešne implementovať tento program bude Európska komisia úzko spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou ministrov a čerpať z odborných znalostí ďalších orgánov EÚ, ako napr. Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Výboru regiónov, a pokiaľ ide o oblasť financií, z odborných znalostí Európskej investičnej banky.

Lisabonské partnerstvo si vyžaduje takú dlhodobú komunikačnú stratégiu, ktorá bude našich občanov nielen informovať, ale ich zapojí do procesu. Hlavné ťažisko nášho komunikačného

¹² KOM (2005) 206 z 30.5.2005

úsilia musí byť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Z tohto dôvodu musí existovať úzka a kontinuálna koordinácia s národnými vládami, parlamentmi, regiónmi, mestami a občianskou spoločnosťou. To poskytne demokratickú legitimitu stratégii samotnej, ako aj základ pre jej úspech.

Nachádzame sa v rozhodujúcej fáze, a to ako v zmysle politickom, tak v zmysle hospodárskom. Očakávame, že členské štáty predložia spoľahlivé a ambiciózne akčné plány, ktoré prispievajú k úspechu lisabonskej agendy. Európa musí ukázať cestu. Európa musí ukázať, že má na výber. Európa musí svoj výber premeniť na skutočnosť. Tento výber musí byť ctižiadostivý, ale realistický. Preukázaním vodcovstva môže Komisia členské štáty povzbudiť a dodať im odvalu na to, aby urobili to isté. Iba spojenými silami Komisie, Európskeho parlamentu a členských štátov môže Európa dosiahnuť naplnenie ambiciózných cieľov stanovených v obnovennej lisabonskej agende. Je čas konať.